SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1847

av Josefin Malmqvist m.fl. (M)

Reformer för ökad tillväxt i Stockholmsregionen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att etablera ett tillväxtramverk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att reformera skattesystemet med fokus på drivkrafter för arbete och ökad konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga fortsatt utveckling av aktivitetskravet i försörjningsstödet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten till frivilliga socialförsäkringsavgifter och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en reformerad reglering av arbetskraftsinvandring och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga reformerade stöd till entreprenörer och innovation och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa ett stipendium för utbildningar inom yrken där det råder arbetskraftsbrist eller där

det är samhällsekonomiskt motiverat med fler sökande och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa ett omställningsrut och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett tekniklyft och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att förstärka översiktsplaneringen och begränsa detaljplanekravet och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att höja gränsvärdena för buller och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga behovet av färre och tydligare definierade riksintressen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga behovet av infrastruktursatsningar i Stockholm och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Företagsamhet, entreprenörskap och ansträngning lägger grunden för Sveriges långsiktiga tillväxt. Med fler som jobbar ökar skatteintäkterna, vilket tryggar välfärdens framtida finansiering och skapar större frihet för individen. Tillväxt medför att någon kan få det bättre utan att någon annan får det sämre.

Sverige behöver få till stånd ett antal viktiga reformer som kan bidra till ökad tillväxt och stärkt konkurrenskraft. I synnerhet behöver vi beakta de problem som hotar Stockholmsregionens möjligheter att växa och konkurrera som en kunskapsintensiv storstadsregion i världen. Stockholms utmaningar och möjligheter påverkar hela Sveriges konkurrenskraft och tillväxtmöjligheter. Stockholm är huvudkontorens huvudstad och ett kluster för innovation och teknikintensiva startups. Det är av stor vikt att politiken bidrar till att bevara det gynnsamma företagsklimat och de goda förutsättningar för tillväxt som återfinns i Stockholm, men även verkar för att det blir betydligt mer gynnsamt. Stockholmsregionen ska med sitt företagsklimat kunna konkurrera med europeiska städer som Berlin, Barcelona och London som en kunskapsintensiv storstadsregion i Europa med goda tillväxtmöjligheter.

Moderaternas utgångspunkt är att de prioriterade åtgärderna för att skapa förutsättningar för ökad tillväxt och stärkt konkurrenskraft bör ta avstamp i ett reformerat skattesystem med fokus på att öka drivkrafter för arbete, tydligare krav i bidragssystemet, reformer för att underlätta entreprenörskap, bättre utbildning och åtgärder för en bättre fungerande bostadsmarknad.

Ett tillväxtramverk för Sverige

Vi föreslår att tillväxtfrågorna får en större betydelse genom att se över möjligheten att införa ett tillväxtramverk för Sverige med utgångspunkt ifrån följande:

Ett kompetensförsörjningspaket för fler bostäder och specialister behöver komma på plats. Bristen på bostäder och den snabba prisökningen medför försämrad rörlighet på arbetsmarknaden och rekryteringssvårigheter för företag. Det finns särskilda skäl att se över företags möjligheter att tillhandahålla bostäder åt personal som inte är permanent bosatt i landet.

Migrationspolitiken behöver reformeras genom att överväga att fortsätta utveckla arbetet med talangvisum för högkvalificerad arbetskraft och förenklade visumregler för att investera och starta företag i Stockholm och Sverige.

Stockholm och Sverige behöver också satsningar på infrastruktur där ett av de tyngsta kriterierna vid prioritering bör vara investeringarnas samhällsekonomiska lönsamhet och hur väl de stödjer tillväxt och utveckling.

Sverige behöver ett nytt och ökat stöd för omställning och kompetensutveckling. Vi jobbar högre upp i åldrarna och fler har kommit till Sverige i vuxen ålder. Detta ökar betydelsen av vuxenutbildning och ställer nya krav på möjligheter till omställning. Reformer för att underlätta för enskilda att själva ta ansvar och göra sig attraktiva på arbetsmarknaden bör ses över. Möjligheten bör övervägas för enskilda att få skatteavdrag för egna utbildningskostnader. Det vore ett viktigt steg för att stimulera omskolning och för att den egna kompetensen bättre ska motsvara arbetsmarknadens behov. Företag som utbildar personal med ny relevant kunskap bör också uppmuntras för att säkerställa omställning. Möjligheten att införa en skattelättnad för företag som själva driver yrkesutbildningar för omställning bör därför ses över.

Samtidigt krävs ett produktivitetslyft genom höjd kvalitet i forskning och i grundskolan. Grundskolans kvalitet behöver höjas. Möjligheten att införa mer undervisning i svenska och matematik och tidigare betyg bör övervägas och att skolor i socialt utsatta

områden ska kunna anställa mer kvalificerade lärare och längre undervisningstid, för de elever som behöver det. Valet av mer krävande utbildningar, till exempel till ingenjör, kan premieras genom en studiemedelsreform, och forskning samt näringsliv behöver förbättrade förutsättningar för olika typer av finansieringslösningar och patenträttigheter.

Drivkrafter för jobb, företagande och utbildning

En liten öppen ekonomi som Sveriges ska uppmuntra investeringar. Sverige bör se över möjligheten att reformera skattesystemet, med fokus på jobb och enkelhet. Inriktningen för en sådan reform bör vara enkelhet, motverkande av fusk och värnande av stabila skattebaser. Förändringarna ska öka lönsamheten i att arbeta, utbilda sig och investera i Sverige. En politik för högre tillväxt behöver stimulera utbudet av arbetskraft. Det finns inte en fast mängd arbetstillfällen i ekonomin, utan det är på lång sikt beroende av hur många människor som vill och kan arbeta och av hur väl arbetsmarknaden fungerar. Sänkt skatt på arbetsinkomster sänker marginaleffekterna för dem med låga inkomster som träder in på arbetsmarknaden. Erfarenheterna av skattelättnader riktade mot låginkomsttagare är positiva, och dessa kan på goda grunder förväntas öka arbetskrafts-utbudet och sysselsättningen. Svensk tillväxt behöver därför ytterligare jobbskatteavdrag.

Samtidigt sänker höga marginalskatter utbildningspremien och försvagar incitamenten att arbeta mer. För att finansiera välfärden krävs det att fler människor väljer att utbilda sig och arbeta fler timmar. Möjligheten att sänka marginalskatterna genom höjd brytpunkt för statlig skatt bör därför ses över.

För att attrahera utländska forskare och andra nyckelpersoner till svenskt arbetsliv har Sverige i likhet med flera andra länder infört en särskild skattelättnad, den så kallade expertskatten. Sverige behöver dock fler och bredare reformer gällande kompetens-försörjning av kvalificerad arbetskraft. Den som beviljas expertskatt bör ges möjlighet att välja bort svenska socialförsäkringar. Socialförsäkringsavgifter behöver då inte betalas in, vilket kan möjliggöra för arbetsgivare att erbjuda utländska specialister andra förmåner som de värderar högre. Förslaget innebär att personen som väljer bort socialförsäkringsförmåner inte har rätt till ersättningar såsom a kassa och sjukpenning. Det är svårt för utländsk arbetskraft att värdera socialförsäkringar och känna tilltro till exempelvis framtida utbetalningar från pensionssystemet. Det är därför sannolikt att det

är lättare för företag att rekrytera kompetens med andra förmåner såsom ett mer generöst löneerbjudande.

Internationell forskning visar att kombinationen av aktivitetskrav och ekonomiska incitament har störst betydelse för att minska bidragstagandet och öka sysselsättningen. Idag finns det flera kommuner i Stockholmsregionen som bör betraktas som föredömen i arbetet med att ställa tydliga krav på motprestation för att erhålla bidrag. Erfarenheten från de kommuner som arbetar aktivt med att upprätta aktivitetskrav för att få försörjningsstöd är att det minskar bidragsberoendet och leder till att fler kommer i arbete snabbare.

Sverige behöver göra mer för att öka drivkrafterna till arbete. Socialtjänstlagen behöver skärpas så att alla kommuner ställer krav på motprestation, utifrån individens arbetsförmåga, för den som får försörjningsstöd. Kraven kan ofta vara att söka arbete och att egen försörjning ska vara målet i alla handlingsplaner. Om den enskilde utan godtagbart skäl inte deltar i de aktiviteter som krävs, ska försörjningsstödet kunna sättas ned. Detsamma gäller om den enskilde inte samarbetar kring kontrollerna av hur försörjningsstödet används. Vi välkomnar lagstiftningen om aktivitetskrav i försörjningsstödet som trädde i kraft i juli 2026. Det är ett viktigt steg i rätt riktning.

Förbättra företagens kompetensförsörjning

Stockholms län är Sveriges tillväxtmotor. Stockholm är det län som har i särklass högst bidrag till BNP i förhållande till befolkningsstorleken. Många – och allt fler – av Stockholms företag konkurrerar på en global marknad. De kompetenser som Stockholmsregionens teknikintensiva företag är i behov av har också i delar en global marknad, varför förutsättningar för att kunna rekrytera rätt kompetens är centrala för de företagens överlevnad och möjlighet att ha Sverige och Stockholm som lokaliseringsort över tid. Regelverket för arbetskraftsinvandring bör vara anpassat för att klara Sveriges behov av arbetskraft och begåvning. Möjligheten att reformera reglerna kring arbetskraftsinvandring bör ses över i syfte att undvika att personer som efterlever gällande lagstiftning utvisas. Sverige bör även se över möjligheten att förenkla reglerna kring visum för de som vill investera och starta företag i Sverige och överväga att införa ett speciellt visum för högkvalificerad arbetskraft som vill komma till Sverige för att söka jobb.

En fungerande bostadsmarknad

Den omfattande bristen på bostäder i Sverige, och i Stockholmsregionen i synnerhet, är ett problem som växer. Den allvarliga bostadsbristen i Stockholmsregionen hotar konkurrenskraften i Sveriges tillväxtmotor och medför negativa konsekvenser för hela landet. Människor ska kunna flytta dit jobben finns och företagen behöver kompetensförsörjning. I dag saknar många ungdomar möjlighet att flytta hemifrån, kommuner kan inte etablera nyanlända, företag kan inte rekrytera, människor tvingas att tacka nej till jobb och skuldsättningen bland hushållen ökar kraftigt.

Stela mark- och byggregler, en dysfunktionell hyresmarknad och skatteregler som missgynnar rörlighet hämmar idag tillgången på bostäder och verkar också tillväxthämmande. Överregleringen försämrar bostadsförsörjningen och gör byggtakten svårprognostiserad. En förstärkt översiktsplanering och ett begränsande av detaljplanekravet skulle korta den totala tidsåtgången för att bygga nya bostäder. När en gällande detaljplan finns ska bygglov i normalfallet kunna beviljas utan att en ny detaljplan upprättas, under förutsättning att en byggnad inte skiljer sig påtagligt från omkringliggande bebyggelse. Att införa en tidsgräns för handläggning av överklagade detaljplaner och bygglov hos överprövande instanser bör övervägas. Detsamma ska gälla om en detaljplan saknas. Åtgärder bör ses över för att begränsa tidsåtgången för överklaganden av plan- och byggärenden. Möjligheten att införa privat initiativrätt för de fall detaljplaner fortsatt ska krävas bör övervägas.

Med tätare bebyggelse och krav på närhet till goda kommunikationer följer också ökat buller. Tack vare modern byggteknik är det möjligt att nå goda ljudnivåer inomhus även i lägenheter nära källor till omfattande buller, exempelvis tågstationer. En översyn av bullerreglerna behöver därför övervägas. Gränsvärdena för buller bör till exempel ytterligare kunna höjas. Källan till bullret bör spela mindre roll genom att alla typer av buller jämställs. Att Boverket får det samlade ansvaret för regelverken kring buller bör övervägas, och möjligheten att utreda olika modeller för hur byggnation i bullerutsatta miljöer kan möjliggöras, såsom så kallade servitut, bör ses över. Syftet med servitut är att främja byggande i närheten av t.ex. flygplatser eller idrottsanläggningar. Att lagstiftningen kring buller i större utsträckning utgår från genomsnittliga ljudnivåer, i stället för maximala värden vid begränsade tidpunkter, bör övervägas.

Bostadsbyggandet är ett nationellt intresse och möjligheten bör ses över att ge det en tydligare prioritet när föreslagen byggnation prövas i förhållande till riksintressen. Riksintressen bör omprövas av staten i samband med att en kommun antar en ny

översiktsplan. Om ansvarig myndighet inte aktivt pekar ut området med en aktuell motivering bör riksintresset upphävas. Möjligheten att begränsa riksintressena kulturmiljö och friluftsliv bör övervägas för att undvika att samma intresse skyddas av flera nivåer. Riksintressen som pekas ut bör dessutom förtydligas och förklaras bättre än i dag.

Utmaningarna handlar inte bara om att fler personer behöver komma hit och hitta någonstans att bo. Matchningen mellan befintliga vakanser och arbetssökande måste fungera bättre. Här behövs reformer.

Ett infrastrukturpaket för tillväxt och utveckling i Stockholm

Stockholm är i stort behov av investeringar i infrastruktur för att kunna fortsätta att växa och utvecklas. Utan fungerande transporter av människor och varor hämmas utvecklingen. De projekt som redan påbörjats, t.ex. Förbifart Stockholm och de nya tunnelbanelinjerna, behöver påskyndas och färdigställas. Ytterligare projekt som är viktiga för Stockholms tillväxt är Tvärförbindelse Södertörn, Östlig förbindelse som är sista länken i en ringled kring Stockholm, en ytterligare förbindelse över Södertälje kanal, bättre infrastruktur till och från Arlanda samt väg 77 i Norrtälje, vilka den moderatledda regeringen har inkluderat i nationell plan. Infrastrukturen i Stockholm är viktig inte bara för Stockholms tillväxt; den påverkar tillväxten i hela Sverige.

Varaktiga investeringar i kunskap

Satsningar i skolan på svårare ämnen såsom matematik och naturorienterande ämnen (NO) behövs för att höja kvaliteten i skolan. Det råder idag stor brist på flera naturvetenskapliga områden, till exempel inom kemi. Därför bör ett riktat stöd övervägas för fler doktorander i matematik och naturvetenskap. Även möjligheten att stärka forskningsprojekt i Sverige behöver förbättras genom ökad möjlighet att lönekonkurrera om de bästa akademikerna i världen. Stockholmsregionens attraktivitet som en världsledande forskningsintensiv huvudstad behöver stärkas för att säkra Sveriges konkurrenskraft och stärka vår kunskapsbaserade ekonomi.

En möjlighet för fler doktorander i matematik och naturvetenskap är att låta skolor ha industridoktorander, där en del undervisning också sker i skolan. Oavsett om det är på grundskolenivå eller på gymnasienivå möjliggör det för barn och ungdomar att komma i

kontakt med forskning i naturvetenskap. Förutom att det skapar fler möjligheter att doktorera stärker det också kunskapsuppdraget i skolan.

För att öka genomströmningen inom högskolan bör Sverige överväga att införa ett stipendiesystem för att premiera de studenter som slutför utbildningen på utsatt tid. Studenter i utbildningsprogram med särskilt lång tid till examen kan därmed erhålla en bonus i det fall de genomför utbildningen under utsatt tid. Detta stipendium bör riktas till de utbildningar där det råder arbetskraftsbrist eller är samhällsekonomiskt motiverat med fler sökande.

Förenkla reglerna och gör stöden mer effektiva

Tillgången till riskkapital i Sverige är generellt relativt god. Enligt Entreprenörskaps-utredningen (SOU 2016:72) finns det inget generellt behov av ökad tillgång på riskkapital. Det finns dock fortfarande behov som marknaden inte ensam löser, framför allt finansiering i tidiga skeden. Här finns skäl för staten att medfinansiera i vissa fall. Trots detta går över 40 procent av det statliga kapitalet till företag i expansionsfas eller till mogna företag, där flertalet privata aktörer är aktiva, medan företag i en sådan fas endast erhåller 0,2 procent. Det finns även en mängd andra företagsstöd, exempelvis lånegarantier samt stöd till forskning och utveckling m.m. Det sammanlagda företagsstödet från staten uppgår, lågt räknat, till 11,4 miljarder kronor årligen. Givet de betydande beloppen finns problem med bristerna i systemet för företagsstöden. Samordningen är svag och stöden är uppdelade på många myndigheter som ofta arbetar mot samma målgrupper. Målet med stöden är ofta oklart. Effekten av dessa stöd är oklar. För att stöden ska vara motiverade krävs att det går att bedöma effekterna. Därför välkomnar vi att regeringen gett Tillväxtanalys i uppdrag att se över samordningen och effektivisera stöden. För att förbättra företagsklimatet och den startupkultur som i Sverige är som starkast i Stockholmsregionen, som blivit en viktig del av huvudstadens varumärke och som bidrar till regionens tillväxt och konkurrenskraft, bör möjligheten ses över att dagens företagsstöd reformeras för att vara utvärderingsbara och koncentreras till tidiga skeden där de gör mest nytta.

Josefin Malmqvist (M)

Merit Frost Lindberg (M)

Lotta Högström (M)

Leif Gripestam (M)

Ida Drougge (M)

Adam Reuterskiöld (M)

Sophia Granswed Baat (M)

Joanna Lewerentz (M)